

GONNY BAX: „MIJN SCHOOLCARRIÈRE WAS EEN LANGE CURSUS LEVENSWIJSHEID”

NA RUIM DERTIG JAAR OP (DE VOORLOPER VAN) HET GROENE HART LYCEUM GEWERKT TE HEBBEN, GAAT GONNY BAX, UNITLEIDER VWO-ONDERBOUW, VAN HAAR PENSIOEN GENIETEN. NIETTEMIN KOMT ZE VOORLOPIG NOG DAGELIJKS OP DE TOLSTRAAT, OM HAAR TWEE OPVOLGERS IN TE WERKEN. EN WELLICHT BLIJFT ZE NA DIE TIJD ANDERSZINS AAN DE SCHOOL VERBONDEN. DE ALPHENAAR SPRAK HAAR DAAGS VOOR HAAR 'AFSCHEID', DAT GEVIERT WERD OP DE MOOIE DATUM 4-4-2008.

Door Jolanda van Luinen

OVER LOSLATEN

Hoe staat u eigenlijk tegenover dit afscheid?

„Op dit moment neutraal, want ik heb aan de gedachte kunnen wennen. Ik mocht al eerder stoppen met werken, maar kon het toen slecht loslaten. Gelukkig hoeft dat nu ook nog niet. Waarschijnlijk werk ik mijn opvolgers in tot na de grote vakantie. Wellicht blijf ik daarna op een andere manier actief voor de school. Terugkeren voor de klas, wat steeds meer gepensioneerde docenten doen, zou ik echter niet meer willen.”

OVER LESBEVOEGDHEID

Wat was voor u de reden om docente Duits te worden?

„De liefde voor het vak is mij bijgebracht door mijn eigen leraar Duits. Zodoende ben ik na het gymnasium die taal gaan studeren. Doordat ik jong trouwde en moeder werd, stopte ik met de studie nadat ik mijn kandidaats had gehaald. In die tijd had je nog geen kinderopvang, dus ben ik thuisgebleven tot de jongste naar school ging. Daarna kon ik eigenlijk alleen maar voor de klas staan, want als docente zou ik net zolang vakantie hebben als onze kinderen. Op de lts kon ik Duitse en Engelse les geven aan tweede, derde en vierdejaars leerlingen. De jongens in mijn klas vonden het raar om opdrachten te moeten aannemen van een vrouw. En mijn mannelijke collega's hadden weinig vertrouwen in 'dat kind'. Ik zag er blijkbaar iets te jong uit voor mijn dertig jaar.

Vanaf 1975 gaf ik behalve aan de lts ook aan het Groene Hart Lyceum les. Op de lts en op het lyceum had ik al kunnen regelen dat ik, tot onze jongste naar de brugklas ging, tussen de middag en de woensdagmiddag vrij was. Op school ging ons gezinsleven door, want onze kinderen - en later de kleinkinderen - wilden ook naar de locatie waar ik les gaf. Dus werd ik op de gang wel eens aan mijn jasje getrokken: 'Mam, ik heb een 8!'. En laatst hoorde ik zeggen: 'Dat regelt mijn oma wel!'. Zoiets is heerlijk!

In de tijd dat ik op de lts begon, zat het onderwijs te springen om leerkrachten, desnoods nog zonder lesbevoegdheid. Later was er juist een overschot aan docenten, waardoor het belangrijk werd om je doctoraal te halen. In 1980 ben ik weer gaan studeren en na zes jaar deed ik doctoraal, waarna ik een reuze feest kon geven.”

De jeugd van tegenwoordig is niet slechter dan vroeger, vindt Gonny Bax. Foto: Wil Kokelaar

OVER JEUGD VAN TEGENWOORDIG

U bent enthousiast over uw vak. Waren uw leerlingen dat ook?

„Misschien vonden een paar het best een stom vak, maar dat had ik dan niet in de gaten. Ik denk dat veel afhangt van hoe je als docent de lesstof overbrengt. In de Duitse literatuur heb je veel oorlogsverhalen, zeker toen. Wanneer ik die behandelde, zat ik zelf met tranen in mijn ogen. Kinderen waarderen het als je van je vak houdt en moeite doet dat over te brengen. De 'jeugd van tegenwoordig' is niet slechter dan vroeger; ze zijn nog net zo kwetsbaar en gevoelig als toen. Wel is de wereld om hen heen onduidelijker en chaotischer geworden, maar dat is niet hun schuld. Ze worden geconfronteerd met heel veel onrust. Termen waar wij als volwassenen van schrikken, zijn tegenwoordig stopwoordjes. Maar ze zijn zelden door kinderen bedacht! Gelukkig zijn de leerlingen minstens even leuk als vroeger en hebben ze nog evenveel behoefte aan aandacht. In die ruim dertig jaar in het onderwijs, heb ik het voorrecht gehad met de kinderen en maatschappij mee te mogen groeien. Het was een lange cursus in levenswijsheid, waarvoor je nog betaald werd ook.”

OVER BRUGKLASSERS

U bent zowel coördinator bovenbouw als onderbouw geweest. Vertelt u eens?

„In 1993 werd ik coördinator bovenbouw, dus over vwo-klassen 4 tot en met 6. Toen de Tweede Fase werd ingesteld, kwam er een andere indeling. Men vond dat ik toen maar coördinator van de onderbouw moest worden. Ik heb altijd een goed contact met boven-

bouwleerlingen gehad, dus heb ik dat met pijn in mijn hart losgelaten en ben ik de nieuwe klus begonnen. Ik kreeg toen vwo-klassen 1 tot en met 3 onder mijn hoede en eigen personeel. Het bleek een kleinschalige en overzichtelijke unit, waardoor het makkelijker was om lijnen uit te zetten en onderling te communiceren. Al gauw zag ik dat ik ontzettend goede mensen om me heen had, die positief en creatief waren. Sindsdien vond ik het alleen maar leuk om deze unit verder uit te bouwen. Zo ging ik bij basisscholen op bezoek om elk aangemeld kind door te spreken, opdat de mentor wist waar op gelet moest worden. Basisschoolleerlingen met een vwo-advies hebben geen moeite met leren op zich, maar wel met gestructureerd leren. Zij hebben meestal geen zin om zich thuis ook nog eens in de lesstof te verdiepen, vinden het vaak saai. Dan hield ik hen voor ogen dat ze er hooguit een beetje moe van worden, meer niet. En ik vertelde hoe frustrerend het is om te blijven zitten of naar een lager niveau te moeten. Dat helpt meestal wel.”

OVER VAGE PLANNEN

Wat vindt u eigenlijk van de ontwikkelingen binnen het onderwijs?

„Het idee van gelijke basisvorming voor alle leerlingen vind ik niet goed. Wie verzint zoiets! Slimme kinderen raken erdoor gefrustreerd en kinderen die minder goed kunnen leren ook. De verschillen zijn zo groot; hierdoor kunnen brugklassers nog steeds niet laten zien waar ze goed in zijn. GHJ heeft dat ook nooit zo volgens die regels ingevoerd. Om de Tweede Fase huilt ook iedereen, het was een plan van de overheid dat we zelf voor een belangrijk deel

moeten vormgeven. Echter, zoals het vóór die tijd was, ging ook niet meer. Het was te weinig dynamisch voor moderne leerlingen. En universiteiten en hoge scholen klaagden over het gebrek aan vaardigheden bij hun eerstejaarsstudenten. Dus ging het voortgezet onderwijs van zeven naar vijftien vakken, met veel aandacht voor vaardigheden. Daarna kwam er de klacht dat er te weinig diepgang en kennis was. Ja, logisch! Het voordeel van de Tweede Fase vind ik dat leerlingen werkstukken en presentaties leren maken, allemaal dingen die wij vroeger niet leerden. En dat is echt niet alleen kopiëren van internet. Ze maken zich de lesstof eigen op een manier die verder gaat dan het vroegere 'leren en reproduceren'. Vakleerkrachten kunnen hierin goede dingen bereken met hun leerlingen.”

En het plan om schoolboeken gratis te verstrekken?

„Dat vind ik niet erg zinvol. Vroeger ging ik naar De Slegte om gebruikte schoolboeken in te kopen en later te verkopen, of ik nam ze over van oudere schoolgenoten. Alleen als er een nieuwe methode ontwikkeld was, kochten mijn ouders een nieuw exemplaar. Zo was je er veel zuiniger op. Dat zou nu ook kunnen. Als ik zie hoe sommige kinderen tegenwoordig met hun dure schoolboeken en andere spullen omgaan...Wanneer ze zelf zien hoe duur die boeken zijn en ze er zelf verantwoordelijk voor zijn, is dat veel beter. Leerkrachten hebben hier geen invloed op, ouders wel.

Overigens hadden we vroeger per vak slechts een leerboek en schrift nodig. De boeken van nu worden steeds mooier met al die plaatjes, maar daardoor

ook dikker, zwaarder en duurder. En een werkboek invullen vindt een kind natuurlijk leuker dan teksten overschrijven in een schrift. Ik vind dat vaak pure handel, waar geen extra pedagogische kwaliteit in zit. Of we ooit werkboeken in gedeeltes kunnen uitprinten vanaf internet? De ontwikkelingen in het onderwijs gaan zo snel, dat maken we heus nog wel mee.”

OVER TOEKOMSTPLANNEN

Wat kunnen we nog van Gonny Bax verwachten?

„Eerst ga ik afbouwen en bijkomen. Functies in het onderwijs zijn prachtig, maar pittig. Buitenstaanders hebben het vaak over onze lange vakanties, maar zien niet dat dit een compensatie is voor het werk dat wij 's avonds nog verrichten en dat die tijd nodig is om vakkennis bij te houden. Mijn toekomst timmer ik nog niet dicht met afspraken, want anders is er geen ruimte voor nieuwe ideeën. Het is dus even afwachten hoe het gaat lopen. Vraag me over tien jaar maar hoe het geweest is.”

Naam: Gonny Bax

Geboortedatum: 5 november 1943

Geboorteplaats: Amsterdam
Beroep: (voormalig) unitleider vwo-onderbouw Groene Hart Lyceum

Relatie: getrouwd geweest met Bruno de Boer

Kinderen: 3 kinderen, 7 kleinkinderen

Hobby's: mijn werk, (klein)kinderen, lezen, films, schouwburg, allerlei blikken verzamelen